

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.48.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 14761 Pani Posłanki Iwony Karolewskiej, w sprawie braku wdrożenia opracowanych standardów postępowania dla pracowników socjalnych w kontaktach z osobami w kryzysie samobójczym, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Informuję, że w maju 2025 r., za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej, standardy postępowania dotyczące kontaktu z osobami w kryzysie samobójczym, po próbie samobójczej i w żałobie po samobójczej śmierci osoby bliskiej, wraz z materiałami szkoleniowymi, przekazano do wydziałów polityki społecznej urzędów wojewódzkich i do urzędów marszałkowskich, powiatowych centrów pomocy rodzinie, centrów usług społecznych oraz ośrodków pomocy społecznej w całym kraju, z zaleceniem upowszechnienia informacji wśród pracowników socjalnych i asystentów rodziny. Dystrybucję ww. publikacji do wskazanych adresatów ponowiono w październiku ubiegłego roku. Materiały zostały również przekazane Polskiemu Stowarzyszeniu Szkół Pracy Socjalnej, zrzeszającemu szkoły pracy socjalnej prowadzące kształcenie i doskonalenie zawodowe pracowników socjalnych na różnych poziomach nauczania.

Warto zwrócić uwagę, że ww. materiały, opracowane w Biurze ds. Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym, powstały w ramach realizacji zadań Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025. Zgodnie z ich treścią w standardach przedstawiono wybrane aspekty udzielania wsparcia osobie w kryzysie samobójczym. Jak zaznaczyli ich autorzy, przedstawione propozycje należy dostosować do indywidualnego przypadku. Do ministra właściwego do spraw polityki społecznej nie zgłaszano zastrzeżeń czy wątpliwości związanych z wdrażaniem rekomendowanych zasad postępowania podczas kontaktu z osobami w kryzysie samobójczym, po próbie samobójczej i w żałobie po samobójczej śmierci osoby bliskiej.

W ramach systemu doskonalenia zawodowego pracowników socjalnych ustawodawca przewidział dwie podstawowe formy doskonalenia i podnoszenia kwalifikacji poprzez zdobywanie stopni specjalizacji zawodowej I i II stopnia. Uregulowania prawne w tym zakresie zawiera ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, a także rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 kwietnia 2012 r. w sprawie specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny. Minimum programowe szkoleń specjalizacyjnych dostosowane jest do bieżących potrzeb edukacyjnych w kontekście pracy z różnymi kategoriami osób korzystających z pomocy społecznej.

Uregulowania prawne umożliwiają ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego, na wniosek podmiotu prowadzącego szkolenia, wydanie zgody na prowadzenie szkolenia w innej niż ww. specjalności, uzasadnionej potrzebami danego środowiska lokalnego lub regionu. Na podstawie § 7 ust. 2 wskazanego rozporządzenia minister może wydać zgodę na realizację szkolenia przykładowo pn. „praca socjalna z

osobami w kryzysie samobójczym, po próbie samobójczej i w żałobie po samobójczej śmierci osoby bliskiej”, jeżeli taka potrzeba zostanie zgłoszona i uzasadniona.

Poza szkoleniami specjalizacyjnymi pracownicy socjalni mogą korzystać z innych form szkolenia/doskonalenia w zależności od bieżących potrzeb. Za politykę szkoleniową odpowiada pracodawca, który może oddelegować pracownika na szkolenie dostępne na rynku z zakresu odpowiadającego potrzebom danej jednostki. Każda gmina w ramach samodzielności i samorządności rozeznaje problemy społeczne występujące na jej obszarze i ma możliwość organizowania dopasowanych do nich szkoleń dla swoich pracowników (zarówno komercyjnych, jak i bezpłatnych, finansowanych ze środków UE, które są często organizowane przez regionalne ośrodki polityki społecznej w ramach ich ustawowych powinności).

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) umożliwiło też organizację bezpłatnych pilotażowych szkoleń pn. "Praktyczne aspekty wsparcia osób w kryzysie psychicznym", które będą realizowane w ramach projektu pn. „Wsparcie instytucji zajmujących się pomocą i integracją społeczną”, będącego elementem programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021 -2027 (FERS).

Szkolenie jest adresowane do pracowników sektora pomocy i integracji społecznej (zarówno jednostek samorządu terytorialnego, jak i organizacji pozarządowych realizujących zadania na zlecenie JST), którzy mają kontakt z osobami potencjalnie znajdującymi się w kryzysie zdrowia psychicznego. Celem szkolenia jest przekazanie uczestnikom praktycznej wiedzy i wskazanie sposobów doboru właściwej ścieżki postępowania z osobami w kryzysie psychicznym. Elementami programu szkolenia są m.in.: podstawy pierwszej pomocy emocjonalnej (psychologicznej), wiedza o nurtach i rodzajach oddziaływań terapeutycznych, praca z osobami w kryzysie psychicznym w podejściu skoncentrowanym na rozwiązaniach, dialog motywujący – jego elementy wykorzystywane w pracy z osobami w kryzysie psychicznym.

Sytuacje kryzysu samobójczego to obszar wymagający odpowiedzialnej i adekwatnej interwencji, a przy tym część szerokiego spektrum problemów, z jakimi mierzą się beneficjenci pomocy społecznej. Cele związane z zapewnieniem właściwego wsparcia osobom w kryzysie samobójczym mogą być obecnie realizowane w ramach obowiązujących przepisów oraz metodologii pracy socjalnej, bez konieczności tworzenia odrębnych regulacji prawnych. Zasady postępowania w świadczeniu pracy socjalnej powinny bowiem wynikać z przyjętej definicji ustawowej, wskazanej w art. 6 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej oraz z metodologii pracy socjalnej, w tym z ogólnie obowiązujących metod i technik w niej wykorzystywanych.

Standardy opracowane w Biurze ds. Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym w ramach realizacji zadań Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 mogą być traktowane jako dodatkowy materiał metodyczny lub posłużyć do opracowania w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej procedur wewnętrznych dotyczących postępowania pracowników pomocy społecznej w sytuacjach kontaktu z osobą w kryzysie samobójczym. Z kolei nadzór nad realizacją zadań samorządu gminnego, powiatowego i województwa - również nad działalnością jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz nad jakością usług, dla których minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określił standardy - należy do ustawowych zadań wojewody.

Odnosnie do wsparcia pracowników socjalnych w zakresie współpracy z systemem ochrony zdrowia psychicznego warto nadmienić, że przedstawiciel kierownictwa Ministerstwa

Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jest jednym z członków Rady do spraw Zdrowia Psychicznego, będącej organem opiniotwórczo-doradczym w sprawach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego. Rada działa przy ministrze właściwym do spraw zdrowia. Współtworzą ją przedstawiciele kierownictwa Ministerstwa Zdrowia, specjaliści w dziedzinie psychiatrii i członkowie organizacji pozarządowych.

Nawiązując do wsparcia pracowników socjalnych w zakresie superwizji podkreślić trzeba, że na mocy art. 121a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej każdy pracownik socjalny ma prawo z niej korzystać. Decyzja o skierowaniu pracownika socjalnego na superwizję czy też zapewnienie mu możliwości skorzystania z niej leży w gestii osoby kierującej daną jednostką organizacyjną pomocy społecznej i zależy od prowadzonej przez nią polityki kadrowej oraz szkoleniowej.

Choć organizowanie superwizji należy do kompetencji jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, ministerstwo wspiera jej rozwój. W ramach przysługujących mu uprawnień – minister podejmuje działania programowe i projektowe stanowiące formę finansowego wsparcia samorządów, ukierunkowane na promocję zawodu pracownika socjalnego, zwiększenie liczby osób uprawnionych do jego wykonywania oraz doskonalenie umiejętności zawodowych – również poprzez superwizję. Wśród projektów realizowanych i wspieranych przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej począwszy od 2008 r. do chwili obecnej wymienić należy m.in.: finansowanie podjęcia przez pracowników jednostek pomocy społecznej studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz podyplomowych na kierunku praca socjalna; prowadzenie szkoleń specjalizacyjnych z zakresu I i II stopnia w zawodzie pracownik socjalny; prowadzenie szkolenia dla pracowników socjalnych z kompetencji miękkich; superwizję dla pracowników socjalnych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/